

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

Stanowisko
XXIII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich
w sprawie roli powiatów w ustroju terytorialnym państwa
w 20-lecie ich odrodzenia

Warszawa, 10 kwietnia 2018 roku

W dniu 5 czerwca upłynie dwadzieścia lat od chwili uchwalenia ustawy o samorządzie powiatowym, ustawy, która przywracała powiaty na administracyjną mapę naszego kraju. W ten sposób odrodzone zostały jednostki mające długą tradycję historyczną i odgrywające niezwykle ważną rolę społeczną.

Powiaty nie są bowiem abstrakcyjnym tworem administracyjnym. Powiaty są naturalną skalą, w której toczy się ludzkie życie; obszarem, w ramach którego zaspokajane są wszystkie zbiorowe potrzeby lokalne. Próby ich trwałego wykreślenia z mapy są zatem z góry skazane na niepowodzenie – czego najlepszym przykładem była reforma terytorialna 1975 roku. Zlikwidowane wówczas powiaty już rok później odrodziły się w postaci rejonów administracyjnych. Rzeczywistość pokazała bowiem, że bez zarządzania publicznego na takim poziomie nie sposób jest sprawnie zaspokajać oczekiwania obywateli.

Oddajemy zatem hołd wszystkim tym, którzy dwadzieścia lat temu dostrzegli tę prawdę i mieli odwagę wdrożyć ją w życie. Ubolewamy jednocześnie, że kolejne lata były często związane z osłabianiem znaczenia powiatów w związku z głębokim przekonaniem kolejnych rządzących o tym, że to oni i bezpośrednio podległe im służby wiedzą lepiej od samych obywateli co jest dla nich dobre. W sposób szczególny było to widoczne w obszarze zespolenia powiatowych służb, inspekcji i straży. W sposób konsekwentny osłabiany był wpływ demokratycznie wybranych władz lokalnych na rzecz pionowego, resortowego podporządkowania poleceniom płynącym z Warszawy. Warto zauważyć, że działo się to przy jednoczesnym oczekiwaniu dofinansowywania niektórych służb –zwłaszcza Policji i Państwowej Straży Pożarnej – z budżetów poszczególnych jednostek samorządu lokalnego.

Wobec wyzwań stojących dziś przed naszym krajem niezbędne jest dostrzeżenie, że prawdziwa siła państwa nie płynie z faktu samodzielnej realizacji wszystkich zadań, a z koncentrowania się na rzeczach najważniejszych, niemożliwych do realizacji przez kogokolwiek innego. Taka jest zresztą treść zasady subsydiarności wypływającej z katolickiej nauki kościoła. Oczekujemy zatem, że zgodnie z tą zasadą zostanie uznane znaczenie wspólnot powiatowych dla realizacji ważnych społecznie celów.

Wymaga to jednak:

- jednoznacznego uznania powiatów za kluczowy podmiot odpowiedzialny za dostarczanie wielu społecznie istotnych usług;
- zaprzestania proponowania – a tym bardziej wdrażania – ustaw odbierających kolejne kompetencje powiatom. Wręcz przeciwnie – należy przywrócić model funkcjonowania powiatów założony dwadzieścia lat temu przy ich odradzaniu;
- pozostawienia powiatom niezbędnej swobody w zakresie realizacji przypisanych im zadań. Istotą samorządu jest dostosowanie funkcjonowania administracji do lokalnych potrzeb. Przesądzenia dokonywane z poziomu centralnego – nawet oparte na szczytnych założeniach – niekoniecznie muszą odpowiadać realiom funkcjonowania w konkretnym miejscu;
- zniesienia nadal istniejących barier wspólnej realizacji zadań przez powiaty i gminy;
- wzmocnienia majątkowego i finansowego powiatów.

Związek Powiatów Polskich wskazuje, że pakiet takich działań byłby wskazany do zrealizowania jeszcze w bieżącym roku – cel przywrócenia blasku reformie dokonanej przed dwudziestu laty.

Przewodniczący
XXIII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich

Ludwik Węgrzyn